

Amerikai tényen túliak?

VISSZHANG - LXI. évfolyam, 16. szám, 2017. április 21.

A hazai külpolitikai újságírók között Avar Jánost tartom az amerikai politika legavatottabb ismerőjének. Nemcsak washingtoni tudósítóként korábban szerzett kapcsolataival, kiterjedt tényismeretével és éleslátásával, hanem írásainak rendkívül élvezetes stílusával is kiemelkedik a szakmai mezőnyből. Donald Trump és az általa hamis hírkeltéssel vádolt média kapcsolatával foglalkozó cikkét (*A tényen túliak társasága, ÉS, 2017/12., márc. 24.*) olvasva azonban úgy éreztem, mintha a frappánsan hangzó, pörgős cím kedvéért eladta volna a lényegét. Trump és a liberális média közötti háború nem csillapodott az elnökké választása után sem, amit naponta tapasztalok itt, Washingtonban. Az új elnök nem felejtős típus. Kicsinyesen nem tudja magát túltenni például azon a tényen, hogy az USA ötven államának vezető újságaiból negyvenkilenc Hillary Clintont támogatta az elnökválasztási kampányban. A média pedig azon nem képes túljutni, hogy még negyedik hatalmi ággként – Amerikában valóban az – sem tudta megakadályozni Trump kezdettől fogva kilátástalannak látszó győzelmét. Ennyit a politikailag elfogult és manipulatív liberális médiaelit dominanciájáról.

Avar János azt állítja, hogy Trump elnököt „*elsősorban »a tényen túliak társasága« juttatta hatalomba, tehát az a riasztóan sok tízmilliós tömeg, amelynek saját tényei vannak, s elhessegeti azok cáfolatait*”. Azaz olyanok, mint maga Trump, akik tudatosan saját, „*alternatív*” tényekben gondolkodnak és a „*hazugságok rendszerével*” operálnak. Ez a dehonesztálónak tekinthető minősítés, mondhatni, „*letrumpozás*” egy több mint hatszor akkora Magyarországnak, 63 millió embernek van címezve: 2016. november 8-án ugyanis ennyien szavaztak a New York-i ingatlanmogulra. A szerző téved, ha úgy gondolja, hogy az általa „*trumpistáknak*” keresztelt szavazókat az excentrikus milliárdosnak a médiával való különlegesen szókimondó viszonya, az álhírek vagy a politikai hazugságok vonzották. Trump tényleg verhetetlen nagymestere a populista politikai manipulációnak. A demagóg választási retorika azonban önmagában édeskevés lett volna a győzelemhez egy olyan toronymagasan főesélyesnek tartott ellenféllel szemben, mint Clinton, akit korábban többször is Amerika „*legcsodálatraméltóbb asszonyának*” szavaztak meg. Az okok sokkal mélyebben húzódtak, ahogy azt az elnökválasztás kimenetelét elemző ÉS-esszémben kifejtettem (*Amerika és a világ Donald Trump alatt, 2016/46., nov. 18.*). Önjáróként, saját hangján beszélve Trumpnak sikerült egy alulról jövő, tömeges politikai és gazdasági elégedetlenség élére állnia. Nemcsak a globalizáció áldozatait találta rá, hanem azok is, akiknél végképp betelt a pohár a washingtoni politikai osztály több évtizede tartó cselekvésképtelensége, a bénultságot hozó kétpárti patthelyzet miatt. Ennek a heterogén trumpi választási koalíciónak – amelyben igen sok úgynevezett Reagan- és Obama-demokrata is volt – nem alternatív tények kellenek, hanem a gazdasági biztonság, jó állás és megfizethető, minőségi közszolgáltatás (egészségvédelem, oktatás, közbiztonság stb.). Ha Trump ezeket nem tudja szállítani az elkövetkező négy évben, akkor biztosan egyciklusú elnök lesz, alternatív tények és álhírek ide-oda.

A teljes képhez tartozik, hogy Avar Jánoséhoz rokonítható leértékelő megjegyzést Hillary Clinton is tett a választási kampány tetőpontján, amikor az ellenlábasát támogató széles tömeg egyik felét „*szánalmas*” (deplorable) embercsoportnak nevezte, amely ugyanolyan rasszista, szexista, homofób és idegengyűlölő, mint maga Trump. Clinton vaskos politikai hibát követett el ezzel, ami könnyen hozzájárulhatott bukásához, pedig szinte azon melegében sajnálatát fejezte ki a „*durva általánosítás*” miatt. Avar Jánostól nem várom ezt.